

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, обліку і аудиту

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ

**для практичних занять і самостійної роботи
з дисципліни**

«ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК 1»

Харків – 2025

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри фінансів, обліку і аудиту 30 грудня 2024 р., протокол № 5.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття освіти спеціальності D1 «Облік і оподаткування» першого (бакалаврського) рівня освітньої програми «Облік, аудит та оподаткування».

Укладач

проф. О. Г. Кірдіна

Рецензент

проф. І. В. Токмакова

Зміст

Вступ	4
Перелік питань курсу, що охоплюють зміст робочої програми дисципліни «Фінансовий облік 1»	6
1 Облік касових операцій	9
2 Облік операцій за рахунками в банках	12
3 Облік основних засобів	16
4 Облік нематеріальних активів	29
5 Облік запасів	33
6 Витрати виробництва готової продукції та її облік	43
7 Облік дебіторської заборгованості	52
Список літератури	55

ВСТУП

Дисципліна «Фінансовий облік 1» за освітньо-професійною програмою має статус нормативної та є першою частиною дисципліни «Фінансовий облік» у системі навчання здобувачів спеціальності «Облік і оподаткування».

Практичні заняття з дисципліни «Фінансовий облік 1» є обов'язковою складовою навчального плану за формою індивідуальної аудиторної роботи здобувачів, яка забезпечує закріплення, поглиблення, узагальнення знань, набутих здобувачами під час навчання та удосконалення фахової підготовки випускників.

Мета виконання завдань – засвоєння знань із теорії і практики ведення фінансового обліку на підприємствах різних форм власності.

Завдання виконання індивідуальної аудиторної роботи здобувачів – вивчення методів і організації ведення на підприємствах фінансового обліку активів із використанням прогресивних форм і національних стандартів.

Предмет вивчення дисципліни «Фінансовий облік 1» – активи підприємства.

Дисципліни, що передують вивченню дисципліни «Фінансовий облік 1»: загальна економічна теорія, бухгалтерський облік, економіка підприємства, маркетинг, системи технологій та інші. Дисципліни, вивчення яких спирається на цю дисципліну: податковий облік, особливості обліку в галузях, операцій в іноземній валюті, економічний аналіз, аудит та інші.

Структура дисципліни «Фінансовий облік 1» – два змістових модулі:

- змістовий модуль 1. Основи побудови фінансового обліку. Облік грошових коштів. Облік основних засобів. Облік нематеріальних активів;
- змістовий модуль 2. Облік запасів. Облік витрат виробництва готової продукції.

Виробничі функції, типові задачі діяльності та вміння, якими повинні володіти здобувачі внаслідок вивчення дисципліни:

- вивчити основні завдання та засвоїти сучасну методику обліку;
- ознайомитися з нормативно-законодавчою базою та особливостями документального забезпечення обліку;
- отримати навички з організації обліку, своєчасної обробки інформації, її документального оформлення та відображення в обліку.

Практичне заняття є однією з форм навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування завдяки індивідуальному виконанню здобувачем сформульованих завдань. Основна мета практичного заняття полягає в розширенні, поглибленні та деталізації теоретичних знань, набутих здобувачами на лекціях, під час самостійної роботи, спрямуванні їх на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення вмінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення здобувачів.

Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок здобувачів, постановку загальної проблеми викладачем і її обговорення за участю здобувачів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Оцінки, отримані здобувачами за окремі практичні заняття, ураховують з виставленням поточної модульної оцінки з навчальної дисципліни.

**Перелік питань курсу, що охоплюють зміст робочої програми
дисципліни «Фінансовий облік 1»**

I Основи побудови фінансового обліку

- 1 Нормативно-законодавча база.
- 2 Основні положення в системі фінансового обліку.
- 3 Якісні характеристики фінансової звітності.
- 4 Основні принципи фінансового обліку.
- 5 Визначення та порядок визнання елементів фінансової звітності.
- 6 Організація бухгалтерського обліку.

II Облік коштів і розрахунків із дебіторами

- 1 Поняття коштів і рахунки, призначені для їх обліку.
- 2 Облік касових операцій і грошових документів.
- 3 Облік операцій за поточним рахунком.
- 4 Облік довгострокової дебіторської заборгованості.
- 5 Облік короткострокової дебіторської заборгованості.
- 6 Облік розрахунків із підзвітними особами.

III Облік фінансових інвестицій

- 1 Класифікація фінансових інвестицій.
- 2 Первісна оцінка фінансових інвестицій.
- 3 Синтетичний облік фінансових інвестицій.

IV Облік основних засобів

- 1 Поняття основних засобів.
- 2 Класифікація основних засобів.
- 3 Надходження основних засобів і їхня первісна оцінка.

- 4 Синтетичний облік надходження основних засобів.
- 5 Переоцінка основних засобів.
- 6 Синтетичний облік вибуття основних засобів.
- 7 Амортизація основних засобів.
- 8 Документальне оформлення руху основних засобів.
- 9 Аналітичний облік основних засобів.
- 10 Розкриття інформації про основні засоби у звітності.

V Облік нематеріальних активів

- 1 Визначення нематеріальних активів.
- 2 Надходження та первісна оцінка нематеріальних активів.
- 3 Синтетичний облік надходження нематеріальних активів.
- 4 Амортизація нематеріальних активів.
- 5 Переоцінка нематеріальних активів.
- 6 Вибуття нематеріальних активів.
- 7 Облікові регістри і розкриття інформації про нематеріальні активи у фінансовій звітності.

VI Амортизація основних засобів і нематеріальних активів: облік і нарахування

VII Облік виробничих запасів і малоцінних і швидкозношуваних предметів

- 1 Визначення запасів.
- 2 Класифікація запасів.
- 3 Первісна оцінка запасів.
- 4 Синтетичний облік надходження запасів.
- 5 Вибуття запасів і їх оцінювання.
- 6 Синтетичний облік вибуття запасів.
- 7 Аналітичний облік запасів.
- 8 Документальне оформлення руху запасів.

9 Розкриття інформації про запаси у фінансовій звітності.

10 Оцінювання запасів у бухгалтерському балансі.

VIII Витрати виробництва готової продукції та її облік

1 Поняття витрат і їхня класифікація.

2 Виробнича собівартість (витрати, включені до виробничої собівартості).

3 Загальновиробничі витрати і порядок їх розподілу.

4 Синтетичний облік виробничих витрат.

5 Облік витрат, не включених до виробничої собівартості.

6 Основні методи обліку витрат на виробництво продукції.

7 Облік оприбуткованої готової продукції.

8 Облік відвантаження готової продукції.

9 Собівартість реалізації готової продукції.

10 Оцінювання готової продукції на дату балансу і розкриття інформації про готову продукцію у фінансовій звітності.

IX Інвентаризація активів

Інвентаризація основних засобів, нематеріальних активів, фінансових інвестицій, малоцінних і швидкозношуваних предметів, незавершеного виробництва, касової готівки та інших грошових документів, рахунків банку, векселів, витрат майбутніх періодів, виплат і платежів, дебіторської заборгованості.

1 Облік касових операцій

Завдання 1.1. Дати відповіді на запитання.

- 1 Як слід здійснювати розрахунки готівкою підприємств усіх форм власності, а також підприємців - фізичних осіб із громадянами?
- 2 Які існують нормативні документи, що регулюють облік касових операцій?
- 3 Що таке каса підприємства та які вимоги до неї висувають відповідно до чинного законодавства?
- 4 Як обліковують усі надходження та видачу готівки в національній валюті підприємства?
- 5 Як можна використовувати готівковий виторг та інші надходження готівки в касу?
- 6 Наведіть послідовність дій касира в разі видачі та отримання грошей.
- 7 Які вимоги висувають до касової книги і як роблять записи до неї?

Завдання 1.2. Необхідно:

- а) заповнити первинні касові документи, що мають бути складені до господарських подій, які відбулися на підприємстві ТОВ «Жменька» у вересні поточного року, зареєстрованого в ЖРГО (таблиця 1.1) (необхідні додаткові реквізити підприємства заповнити в довільній формі);
- б) визначити кореспонденцію рахунків.

Таблиця 1.1 – Журнал реєстрації господарських операцій за вересень поточного року

Зміст господарської операції	Сума, грн	Документ (номер, назва)	Кореспонденція рахунків	
			Дебет	Кредит
1 Внесена готівка в касу як внесок до статутного капіталу ТОВ учасником Бубкою Л. П.	1500,00	№ 78		
2 З поточного рахунка в касу надійшли кошти на господарські потреби та виплату заробітної плати	2500,00	№ АА-7		
3 Видано під звіт із каси головному механіку Ведміденку Михайлу Потаповичу для придбання запасних частин. Паспортні дані: серія ВВ № 123576, виданий Московським відділом внутрішніх справ м. Харків 11.01.1999 р.	1 000,00			
4 Видано з каси заробітну плату за трудовим договором № 23 (юридичні послуги) Зайцевій Марії Василівні (платіжна відомість № 5/09)	1500,00			
5 Повернуті в касу залишки невикористаних підзвітних сум	120,00			
6 Здана готівка на поточний рахунок банку				

Завдання 1.3. Зареєструвати наведені господарські операції в ЖРГО, вказати первинні документи, на підставі яких вони зареєстровані, і документи, що повинен оформити бухгалтер після здійснення операції. Визначити кореспонденцію рахунків до зареєстрованих господарських операцій.

Господарські події:

- 1 Отримано гроші з банку в касу.
- 2 Передано гроші з операційної каси в касу підприємства.
- 3 Одержано грошові кошти від покупця в оплату реалізованих товарів.
- 4 Одержано гроші від працівників для погашення раніше виданої безвідсоткової позики.
- 5 Зроблено готівкою внесок в уставний капітал учасником ТОВ.
- 6 Отримано готівкою безповоротну фінансову допомогу.
- 7 Оплачено готівкою витрати на монтаж основних засобів.
- 8 Передано гроші з каси в банк.
- 9 Передано готівковий виторг інкасатору для зарахування на поточний рахунок.
- 10 Зараховано на поточний рахунок виторг від інкасатора.
- 11 Видано готівкою безвідсоткову позику працівнику.
- 12 Одержано гроші від наймачів квартир чи орендарів нежитлових приміщень.
- 13 Надійшов у касу виторг від продажу товарів у роздрібній торгівлі.
- 14 Повернуто в касу невикористані підзвітні суми.
- 15 Розрахувалися готівкою за заборгованість перед підрядниками.
- 16 Виявлено залишки в касі за підсумками інвентаризації.

Для самостійного виконання

Завдання 1.4. На підставі наведеної кореспонденції розрахунків необхідно сформулювати зміст господарських операцій і вказати первинні документи, що до них оформлюють (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2

Кореспонденція рахунків		Зміст господарської операції	Документ (и)
Дебет	Кредит		
1	2	3	4
301	311	Отримані грошові кошти в касу з поточного рахунка	Чек, прибутковий касовий ордер
371	301		
301	372		
685	30		
631	301		
30	377		
661	301		
301	46		
301	719		
303	301		
947	301		
663	301		
372	301		
301	303		
92	301		
301	702		
333	301		

2 Облік операцій за рахунками в банках

Завдання 2.1. Дати відповіді на запитання.

1 Основні нормативно-законодавчі акти з обліку грошових коштів за рахунками в банках.

2 Що таке поточний рахунок і яку кількість поточних рахунків може мати підприємство?

3 Яке призначення поточного рахунка? Перелічити осіб, які можуть їх відкривати.

4 Перелік документів, які подають юридичні особи до установ банків для відкриття поточних рахунків.

5 Кому належить право першого підпису в картці зі зразками підписів і відбитком печатки, яку подають юридичні особи для відкриття рахунка?

6 На підставі яких документів фізична особа може відкрити поточний рахунок у банку?

7 Перелік первинних документів та облікових реєстрів, на підставі яких здійснюють облік грошових коштів на підприємстві.

8 Які первинні документи є підставою для виконання операцій на поточних рахунках?

9 Якими нормативними документами регламентовано порядок здійснення та оформлення операцій за валютним рахунком?

10 Види банківських рахунків в іноземній валюті.

11 На яких підставах в установах банків закривають поточні рахунки?

12 Типи платіжних карток, їхнє призначення.

13 Загальні правила документообігу операцій із платіжними картками.

14 Які бухгалтерські проводки слід здійснити для розміщення тимчасово вільних коштів із поточного рахунка на депозитний рахунок у банку?

15 Порядок обліку розрахунків акредитивами. Переваги розрахунків акредитивами.

16 Якими нормативно-законодавчими актами визначено форму та зміст звіту про рух грошових коштів? Яка його структура?

17 Який порядок відображення руху грошових коштів у розрізі кожного з видів діяльності?

Завдання 2.2. Зареєструвати наведені господарські операції в ЖРГО, вказати первинні документи, які повинен оформити бухгалтер для здійснення операції. Визначити кореспонденцію рахунків для зареєстрованих господарських операцій.

Господарські події:

1 Для погашення довгострокової дебіторської заборгованості надійшли грошові кошти в національній валюті на поточний рахунок у банку.

2 З каси на поточний рахунок у банку здано готівку.

3 На поточний рахунок надійшли кошти від покупців за раніше відвантажені товари.

4 На поточний рахунок зараховано довгострокову позику банку.

5 На поточний рахунок одержано фінансову допомогу.

6 На поточний рахунок зараховано короткострокову позику банку в національній валюті.

7 Виставлено акредитив у національній валюті для розрахунку з вітчизняними постачальниками.

8 Отримано готівку з банку в касу.

9 Перераховано гроші з поточного рахунка на корпоративну пластикову картку.

10 Перераховано з поточного рахунка гроші для придбання валюти.

11 Перераховано з поточного рахунка постачальнику за придбані основні засоби.

12 Отримано на валютний рахунок оплату від іноземних контрагентів.

13 Повернуто з бюджету на рахунок підприємства грошові кошти.

13 Погашено довгострокову позику банку.

14 На поточний рахунок зараховано кошти в рахунок попередньої орендної плати.

15 На поточний рахунок надійшов виторг від реалізації виробничих запасів.

16 На рахунок у банку надійшли грошові кошти від реалізації основних засобів іноземним покупцям.

17 Одержано кошти для погашення одержаних раніше векселів.

18 З поточного рахунка в банку погашено заборгованість перед бюджетом.

19 З поточного рахунка в банку перераховано ЄСВ.

20 Перераховано суми заробітної на особисті рахунки працівників.

21 З поточного рахунка в банку розраховалися з іншими кредиторами за раніше надані послуги.

Завдання 2.3. На підставі наведеної кореспонденції розрахунків (таблиця 2.1) необхідно сформулювати зміст господарських операцій і вказати первинні документи, що до них оформлюють.

Таблиця 2.1

Кореспонденція рахунків		Зміст господарської операції	Документ (и)
Дебет	Кредит		
1	2	3	4
30	31	Отримані грошові кошти в касу з поточного рахунка	Чек, прибутковий касовий ордер
311	301		
311	14		
311	36		
311	501		
311	18		
374	311		
311	333		
311	601		
641	311		
311	374		
67	311		
651	311		
63	311		
333	311		

Для самостійного виконання

Завдання 2.4. Користуючись реквізитами підприємства ТОВ «Мильна бульбашка», заповнити платіжне доручення для оформлення такої господарської операції: перераховані кошти на поточний рахунок № UA 32632563200000032658941123 АКБ «XXXX» м. Житомира для погашення заборгованості перед ПАТ «Тайд» як передплата за товар у сумі 36000,00 грн.

3 Облік основних засобів

Завдання 3.1. Дати відповіді на запитання.

- 1 За яких умов об'єкт основних засобів визнають активом?
- 2 З яких витрат складається собівартість об'єкта основних засобів?
- 3 За якою вартістю обліковують безоплатно одержаний об'єкт основних засобів?
- 4 У яких випадках витрати, пов'язані з утриманням об'єкта основних засобів, включають до його балансової вартості?
- 5 Як впливають результати переоцінки основних засобів на інші статті балансу?
- 6 Чи всі основні засоби є об'єктом амортизації?
- 7 Які фактори враховують для визначення терміну корисного використання активу?
- 8 У яких випадках термін корисного використання може змінюватися?
- 9 Як можна змінити метод нарахування амортизації?
- 10 Яку інформація про основні засоби розкривають у примітках до фінансової звітності?

- 11 Які види оцінки основних засобів вам відомі?
- 12 Який порядок переоцінки основних засобів?
- 13 У якому розрізі ведеться аналітичний облік основних засобів?
- 14 Які витрати належать до капітальних інвестицій?
- 15 Які шляхи надходження та вибуття основних засобів вам відомі?
- 16 Які методи нарахування амортизації основних засобів ви знаєте?

Завдання 3.2. Зареєструвати наведені господарські операції в ЖРГО, вказати первинні документи, які повинен оформити бухгалтер для здійснення операції. Визначити кореспонденцію рахунків до зареєстрованих господарських операцій.

Господарські події:

- 1 Придбано основні засоби в постачальника.
- 2 Оприбутковано основні засоби після завершення капітальних робіт.
- 3 Одержано безоплатно основні засоби від іншого підприємства.
- 4 Списано дохід від продажу основних засобів.
- 5 Нараховано ПДВ на виторг від продажу основних засобів.
- 6 Отримано у фінансову оренду основні засоби.
- 7 Уцінено вартість основних засобів.
- 8 Оприбутковано від постачальника на склад основні засоби, що потребують монтажу.
- 9 Нараховано заробітну плату працівникам за виготовлення основних засобів.
- 10 Оплачено послуги транспортної організації за перевезення основного засобу.
- 11 Внесено засновником основні засоби як внесок до статутного капіталу.
- 12 Відображено витрати з державної реєстрації основних засобів.

13 Надано послуги з модернізації основних засобів іншим підприємством.

14 Списано знос ліквідованих основних засобів.

15 Передано безоплатно основні засоби іншому підприємству.

16 Нараховано знос основних засобів виробничого призначення.

17 Прийнято основні засоби в оперативну оренду.

18 Віднесено витрати з реконструкції основних засобів до їхньої первісної вартості.

19 Оприбутковано на баланс раніше не враховані основні засоби.

Завдання 3.3. Підприємство «Дельта» споруджує склад для зберігання готової продукції господарським способом. За період будівництва на підприємстві відбулися господарські операції, які відображено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Журнал господарських операцій

Зміст господарської операцій	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн
	дебет	кредит	
1	2	3	4
1 Сплачена вартість проєктних робіт підрядника з ПДВ			3000
2 Сплачена вартість робіт з відведення земельної ділянки з ПДВ			1200
3 Відображені витрати на виконання проєктних робіт із ПДВ			
4 Відображені витрати на виконання робіт з відведення земельної ділянки з ПДВ			
5 Перераховано аванс підряднику з ПДВ			1800
6 Оприбутковані будматеріали від постачальника з ПДВ			6000

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
7 Сплачено рахунки постачальника за отримані будматеріали з ПДВ			6000
8 Списана вартість будматеріалів на будівництво			5000
9 Відображено вартість будівельно-монтажних робіт на основі оформленого звіту виконаних робіт			20000
10 Нараховано заробітну плату працівникам, зайнятим будівельно-монтажними роботами			1000
11 Зроблено відрахування в органи страхування на фонд оплати праці будівників			
12 Проведено розрахунок із підрядником			20000
13 Сплачено ЄСВ з поточного рахунка			
14 Перерахована заробітна плата будівникам на рахунки			800
15 Зараховано об'єкт до складу основних засобів			

Необхідно:

- 1) скласти кореспонденцію рахунків;
- 2) визначити первісну вартість споруджуваного об'єкта відповідно до НП(С)БО 7.

Завдання 3.4. Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку операції з придбання основних засобів на підставі наведених даних.

Дані для виконання

Підприємство «Белла» за договором купівлі-продажу придбало обладнання та автомобіль. Вартість обладнання – 22 000 грн (без ПДВ); автомобіля – 390 000 грн (без ПДВ). Реєстрація автомобіля – 490 грн, нараховано та сплачено внесок до Пенсійного фонду (1 %), витрати на

встановлення та налагодження обладнання інших кредиторів – 1 500 грн (без ПДВ). Сплачено з поточного рахунка постачальникам та іншим кредиторам витрати з придбання обладнання та автомобіля.

Завдання 3.5. Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку операції з безоплатного отримання основних засобів на підставі даних, наведених у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Журнал господарських операцій

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	дебет	кредит	
1 Відображено вартість безоплатно отриманого верстата			30000
2 Відображено витрати, пов'язані з транспортуванням верстата			400
3 Відображено податковий кредит із ПДВ на транспортування			80
4 Відображено дохід від отриманого основного засобу			30000
5 Об'єкт введено в експлуатацію			
6 Списано на фінансовий результат дохід від безоплатно отриманого верстата			
7 Сплачено постачальнику за транспортування верстата			

Завдання 3.6. Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку операції з внесення основних засобів до статутного капіталу на підставі даних, наведених у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Журнал господарських операцій

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	дебет	кредит	
1	2	3	4
1 Зареєстровано статутний капітал згідно з установчими документами			30000
2 Внесений засновником верстат як внесок до статутного капіталу			25000
3 Відображені витрати зі встановлення та монтажу верстата силами сторонніх організацій			1800
4 Відображено податковий кредит із ПДВ на суму витрат зі встановлення та монтажу			
5 Верстат введено в експлуатацію			
6 Сплачено з поточного рахунка за монтаж і встановлення верстата			

Завдання 3.7. Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку операції з реалізації основних засобів на підставі наведених даних.

Дані для виконання

ТОВ «Експрес» продало електрокар, придбаний у заводу «Верстат» і введений в експлуатацію в минулому році: первісна вартість електрокара – 80000 грн; нарахована сума зносу за весь термін використання – 7000 грн; ціна продажу (у т. ч. ПДВ) – 90000 грн.

Завдання 3.8. Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку операції з ліквідації основних засобів на підставі наведених даних.

Дані для виконання

Первісна вартість дерев'яного мосту – 25000 грн, сума зносу – 18500 грн, прийнято і сплачено сторонній організації АТП-56 за перевезення матеріалів – 200 грн, оприбутковані дрова на суму 500 грн.

Завдання 3.9. Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку операції з безоплатного передавання основних засобів на підставі даних, наведених у таблиці 3.4.

Таблиця 3.4 – Журнал господарських операцій

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	дебет	кредит	
1 Передано безоплатно компресорну установку:			77250
а) списано знос переданої компресорної установки;			25750
б) списано залишкову вартість переданої компресорної установки			
2 Відображено суму податкового зобов'язання з ПДВ			
3 Відображено витрати на перевезення транспортом			1400
4 Списано на фінансовий результат витрати, пов'язані з безоплатним передаванням компресорної установки			
5 Відображено фінансовий результат від безоплатного передавання компресорної установки			
6 Перераховано до бюджету суму з ПДВ			

Завдання 3.10. Необхідно визначити суму зносу (амортизації) верстата універсального за кожний рік експлуатації.

Дані для виконання

Первісна вартість верстата універсального – 30000 грн, ліквідаційна вартість - 2000 грн, термін корисного використання – 6 років:

варіант А – за прямолінійним методом;

варіант Б – за виробничим методом, якщо протягом шести років експлуатації верстата заплановано виготовити продукції: за перший рік –

2100 шт., другий рік – 2500 шт., третій рік – 2300 шт., четвертий рік – 2600 шт., п'ятий рік – 2200 шт., шостий рік – 2400 шт.;

варіант В – за кумулятивним методом;

варіант Г – за методом прискореного зменшення залишкової вартості;

варіант Д – за методом зменшення залишкової вартості.

Завдання 3.11. Необхідно вказати кореспонденцію рахунків і первинні документи на підставі наведених даних.

Дані для виконання

У процесі проведення інвентаризації будівництва виявлено нестачу інвентарю. Первісна вартість - 24000 грн, знос - 3000 грн.

Для самостійного виконання

Завдання 3.12. Заповнити такі первинні документи:

- 1) акт приймання-передавання (внутрішнього переміщення) основних засобів;
- 2) інвентарну картку обліку основних засобів;
- 3) накладну на внутрішнє переміщення основних засобів;
- 4) акт на списання основних засобів;
- 5) інвентаризаційний опис основних засобів;
- 6) акт приймання-здавання відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об'єктів;
- 7) акт приймання-передавання обладнання до монтажу.

Господарські засоби та операції, що необхідно оформити належними первинними документами:

Будівля: інвентарний номер 65, одноповерховий, із підвалом, фундамент – побутовий, стіни цегляні, підлога дерев'яна, дах металевий, кубатура 223 куб. м, площа 72 кв. м. Вартість будівлі – 2328 грн.

Верстат шліфувальний, вартість – 650 грн, передано з цеху № 1 у цех № 2. Інвентарний номер верстата – 11.

Ліквідовано автомат для продажу газованої води, виготовлений у 20xx р., надійшов на підприємство 10.02.20xx р., первісна вартість автомату – 21220 грн, введено в експлуатацію – лютий 20xx р., за час експлуатації проведено чотири поточні ремонти на загальну суму 2260 грн. Інвентарний номер об'єкта – 21. Первісна вартість автомату – ? грн. За весь час експлуатації сума нарахованого зносу склала 19500 грн.

Комісія визначила, що об'єкт належить демонтажу з використанням запасних частин (1250 грн) і здаванням брухту в утиль (200 грн) через непридатність. Крім того, нараховано заробітну плату працівникам за проведення демонтажу (2000 грн) і проведені відрахування на соціальні заходи згідно з чинним законодавством.

Під час проведення інвентаризації в цеху № 2 встановлено і відображено в інвентаризаційному описі фактичну наявність таких об'єктів:

- > верстат деревообробний: інвентарний номер - 7, 2 шт., 24900 грн;
- > верстат шліфувальний: інвентарний номер - 9, 1 шт., 252 грн.

За замовленням № 567 з 05 вересня поточного року по 10 вересня поточного року виконано роботи з модернізації сейфа, що знаходиться в бухгалтерії, інвентарний номер – 700016, заводський номер – ЛС-060. Під час робіт сейф обладнаний електронним замком типу «Гвард-3» і звуковою сигналізацією. По закінченню модернізації 10 вересня поточного року об'єкт пройшов випробування і введений в експлуатацію головним механіком. Роботи здані заступнику начальника виробничого відділу ЗАТ «Шанс», про що 10 вересня поточного року складений акт. Фактична вартість робіт – 240 грн (у т. ч. ПДВ).

Придбано в БМУ-3 верстат шліфувальний, вартість – 600 грн. Номенклатурний номер – 011. Придбане обладнання комплектно передано в цех для монтажу.

Завдання 3.13. Необхідно скласти кореспонденцію рахунків; вказати документи, які підтверджують господарську операцію; визначити суму нарахованої амортизації (таблиця 3.5).

Таблиця 3.5 – Журнал господарських операцій за період з 01.08.xxxx р. по 31.10.xxxx р.

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн	Документи, які підтверджують операцію
	дебет	кредит		
1 Відображено вартість автомобіля, переданого в оренду				
2 Отримано передоплату будматеріалами і сантехнікою за весь термін оренди автомобіля				
3 Відображено розрахунки за податковим кредитом із ПДВ				
4 Одночасно відображено суму податкового зобов'язання з ПДВ				
5 Нараховано орендну плату: - за серпень; - вересень; - жовтень				
6 Відображено розрахунки за податковими зобов'язаннями з ПДВ: - за серпень; - вересень; - жовтень				
7 Нарахована за серпень-жовтень амортизація автомобіля				
8 Списана на фінансовий результат нарахована сума амортизації				

Дані для виконання

За договором операційної оренди з ФОП Антоновим Г. М., підприємство «Омега» передає в оренду з 01.08.xxxx р. по 31.10.xxxx р. вантажний автомобіль ЗіЛ-51 вартістю 99 000 грн.

За договором оренди, сплата проводиться за весь термін оренди (три місяці) із розрахунку 6 000 грн на місяць (у т. ч. ПДВ), у серпні – будівельними матеріалами і сантехнікою на суму 18 000 грн, у т. ч. ПДВ. Амортизація орендованого автомобіля – 2140 грн на місяць.

Завдання 3.14. Необхідно скласти кореспонденцію рахунків в орендаря, орендодавця.

Дані для виконання

За договором фінансової оренди з ТОВ «ФОРТУНА», підприємство «ФОРВЕКС» передає в оренду терміном на п'ять років виробниче устаткування вартістю 120 000 грн із ПДВ. Первісна вартість – 95000 грн, знос – 15000 грн. Протягом терміну оренди ТОВ «ФОРТУНА» нараховує амортизацію, використано метод прямолінійного списання.

Орендні платежі складають 6000 грн на квартал, у тому числі погашення зобов'язань з оренди складає 4000 грн, відсоток – 2000 грн.

Після завершення терміну оренди устаткування переходить у власність орендаря.

Завдання 3.15. Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку операції з ремонту основних засобів на підставі даних, наведених у таблиці 3.6.

Таблиця 3.6 – Журнал господарських операцій

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	дебет	кредит	
1	2	3	4
1 Відображено витрати, пов'язані з ремонтом адміністративної будівлі: а) поточний ремонт приміщень власними силами; - заробітна плата; - ЄСВ; - матеріальні витрати; б) перефарбування зовнішньої частини будинку власними силами; - заробітна плата; - ЄСВ; - матеріальні витрати; в) удосконалення електричної мережі підрядником; - відображено податковий кредит із ПДВ; г) часткова заміна черепиці підрядником; - відображено податковий кредит із ПДВ			28 000 37000 18 000 27000 62 000 30 000
2 Списано витрати: - пов'язані з удосконалення електричної мережі адміністративної будівлі; - поточним ремонтом, перефарбуванням зовнішньої частини та частковою заміною черепиці адміністративної будівлі на фінансовий результат; - відображено збиток від поточного ремонту			
3 Заміна двигуна автомобіля: - придбання нового двигуна від постачальника; - відображено податковий кредит із ПДВ; - списано знос старого двигуна; - списано залишкову вартість старого двигуна; - введено двигун в експлуатацію			25 000 23 200 300 25 000
4 Списано витрати: - пов'язані з ліквідацією двигуна на фінансовий результат; - відображено збиток від ліквідації двигуна			

Завдання 3.16. Ліквідовано автомат для продажу газованої води, який виготовлено у 20xx р., надійшов на підприємство 10.02.20xx р., введено в експлуатацію в лютому 2001 р. за час експлуатації проведено 4 ремонти на загальну суму 2 260 грн. Інвентарний номер об'єкта 21. Первісна вартість автомату – 21 220 грн. За весь час експлуатації сума нарахованого зносу склала 19 500 грн.

Комісія визначила, що об'єкт належить демонтажу з використанням запасних частин (1 250 грн.) і здачею лому в утиль (200 грн.) через непридатність. Крім того було нараховано заробітну плату робітникам за проведення демонтажу (2 000 грн.) і проведені відрахування на соціальні заходи згідно з чинним законодавством.

Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку операції з ремонту основних засобів на підставі даних, наведених у таблиці 3.7.

Таблиця 3.7 – Журнал господарських операцій

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	дебет	кредит	
1	2	3	4
1 10.02.20xx р. придбано автомат для продажу газованої води			
2 Відображено податковий кредит із ПДВ			
3 Об'єкт введено в експлуатацію			
4 Відображено витрати з модернізації автомату			
5 Списано витрати з модернізації на збільшення первісної вартості			
6 Нараховано амортизацію			
7 Списано знос ліквідованого об'єкта основних засобів			
8 Списано залишкову вартість ліквідованого об'єкта основних засобів			

Продовження таблиці 3.7

1	2	3	4
9 Списано запасні частини, використані з демонтажем ліквідованого об'єкта основних засобів			
10 Нараховано заробітну плату за проведення демонтажу			
11 Нараховано ЄСВ			
12 Оприбутковано брухт від ліквідованого об'єкта основних засобів			
13 Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ			
14 Списано дохід від ліквідованого об'єкта основних засобів на фінансовий результат			
15 Списано витрати з ліквідації об'єкта основних засобів на фінансовий результат			
16 Відображено збиток від ліквідації основних засобів			
17 Сплачено з поточного рахунка: - ПДВ; - ЄСВ; - заробітну плату			

4 Облік нематеріальних активів

Завдання 4.1. Дати відповіді на запитання.

- 1 Який стандарт регулює облік нематеріальних активів?
- 2 Що належить до нематеріальних активів?
- 3 Що таке монетарні і немонетарні активи?
- 4 За яких умов актив буде вважатись ідентифікованим?
- 5 За якими групами ведеться облік нематеріальних активів?
- 6 Що таке негативний гудвіл?

7 У яких випадках актив визнають нематеріальним і відображують у балансі?

8 Як і за якою вартістю обліковують придбані (створені) нематеріальні активи?

9 За яких умов нематеріальні активи, отримані в результаті розроблення, відображують у балансі?

10 Який критерій необхідний для здійснення переоцінки нематеріальних активів?

11 Як визначають переоцінену первісну вартість нематеріального активу?

12 Як нараховують амортизацію на нематеріальні активи?

13 У яких випадках нематеріальний актив списують із балансу?

14 Як визначають фінансовий результат від вибуття об'єктів нематеріальних активів?

15 Яку інформацію про нематеріальні активи відображують у примітках до фінансової звітності?

16 Які існують шляхи надходження нематеріальних активів і як формують відповідно до цього їхню первісну вартість?

17 Які документи виступають підставою для обліку нематеріальних активів?

18 Які обов'язкові реквізити мають бути зазначені в документі, який засвідчує надходження і оприбуткування нематеріальних активів?

19 На яких рахунках ведеться облік нематеріальних активів?

20 Як відображено в обліку реалізацію нематеріальних активів?

Завдання 4.2. Необхідно скласти бухгалтерські проводки; відобразити первинні документи, що підтверджують операцію; розрахувати щомісячну суму амортизації бухгалтерської програми прямолінійним методом, якщо термін корисного використання програми - два роки (таблиця 4.1).

Таблиця 4.1 – Журнал реєстрації господарських операцій

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн	Документ
	дебет	кредит		
1 Отримано бухгалтерську програму «М.Е.Дос»			16000	
2 Відображено суму податкового кредиту з ПДВ				
3 Зараховано до складу нематеріальних активів бухгалтерську програму				
4 Сплачено постачальнику вартість придбаної програми				
5 Нараховано амортизацію бухгалтерської програми				
6 Списано на фінансовий результат суму нарахованої амортизації				

Завдання 4.3. Необхідно скласти бухгалтерські проводки; розрахувати первісну вартість нематеріального активу (таблиця 4.2).

Таблиця 4.2 – Журнал реєстрації господарських операцій

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	дебет	кредит	
1	2	3	4
1 Відображено матеріальні витрати на дослідження			20 000
2 Нарахована заробітна плата персоналу, зайнятому дослідженнями нематеріального активу			110 000
3 Нараховано ЄСВ на заробітну плату персоналу, зайнятому дослідженнями нематеріального активу			
4 Відображено накладні витрати на дослідження нематеріального активу			70 000

Продовження таблиці 4.2

1	2	3	4
5 Списано накладні витрати на дослідження нематеріального активу			
6 Відображено матеріальні витрати на розроблення нематеріального активу			45000
7 Нараховано заробітну плату персоналу, зайнятому розробленням нематеріального активу			160 000
8 Нараховано ЄСВ на заробітну плату персоналу, зайнятому розробленням нематеріального активу			
9 Відображено накладні витрати на розроблення нематеріального активу			95 000
10 Списано накладні витрати на розроблення нематеріального активу			
11 Отримано патент на розроблений зразок нематеріального активу			
12 Списано витрати на дослідження нематеріального активу на фінансовий результат			

Для самостійного виконання

Завдання 4.4. Зареєструвати наведені господарські операції в ЖРГО, вказати первинні документи, на підставі яких вони зареєстровані, і документи, що повинен оформити бухгалтер після здійснення операції. Визначити суми до господарських операцій, розрахувати фінансовий результат і визначити кореспонденцію рахунків до зареєстрованих господарських операцій.

ТОВ «Картуз» реалізувало право користування майном за 18 000 грн (у т. ч. ПДВ), первісна вартість якого 16 000 грн, знос – 7000 грн.

5 Облік запасів

Завдання 5.1. Дати відповіді на запитання.

1 Яке Положення (стандарт) визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси та її розкриття у фінансовій звітності?

2 Дати визначення поняття «запаси». За яких умов запаси визнано активом? Які активи не включено до складу запасів?

3 Які рахунки бухгалтерського обліку використовують для обліку виробничих запасів, витрат на їх придбання та заготівлю?

4 Що є одиницею бухгалтерського обліку запасів?

5 Які витрати включено до первісної вартості запасів? Які витрати не включено до первісної вартості запасів, а належать до витрат періоду?

6 Від яких факторів залежить порядок оцінювання запасів? За якою оцінкою запаси відображено в бухгалтерському обліку і звітності?

7 За якими методами оцінюють запаси з їх відпусканням у виробництво?

8 Чим відрізняється чиста вартість реалізації від справедливої вартості?

9 У якому випадку запаси відображають за чистою вартістю реалізації, як її визначають?

10 Які існують види систем обліку запасів? Їхні переваги і недоліки.

11 Які способи надходження запасів на підприємство ви знаєте? Як сформована їхня первісна оцінка?

12 Що розуміють під переоцінкою? Її види.

13 За яких умов уціняють запаси?

14 Чи допускають дооцінювання? Якщо так, то за яких умов?

15 На які групи поділяють запаси залежно від їхньої ролі в процесі виробництва?

16 Основні первинні документи, якими оформлюють операції з руху виробничих запасів.

17 Як організовано аналітичний облік виробничих запасів?

18 Чи обов'язкове подання довіреності для одержання товару? Які основні реквізити довіреності? Хто виписує довіреність і кому її видають?

19 У яких випадках постачальнику заборонено відпускати цінності?

20 Як в обліку відображено факт використання довіреностей?

21 Дати визначення малоцінних і швидкозношуваних предметів. Як класифікують МШП згідно з вимогами П(С)БО?

22 За якими критеріями малоцінні предмети віднесено до оборотних чи необоротних активів?

23 На якому рахунку ведеться облік МШП?

24 Які особливості обліку МШП, переданих в експлуатацію?

25 Порядок списання вартості малоцінних і швидкозношуваних предметів.

26 Як відображують первісну вартість малоцінних і швидкозношуваних предметів у випадках повернення їх на склад?

27 Основні документи, за якими оформлюють рух МШП.

Завдання 5.2. Необхідно скласти кореспонденцію рахунків до господарських операцій (таблиця 5.1) і розрахувати первісну вартість придбаних запасів.

Таблиця 5.1 – Журнал реєстрації господарських операцій

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	дебет	кредит	
1	2	3	4
1 Відображено вартість придбаного лісу за договором купівлі-продажу			45000
2 Відображено суму податкового кредиту з ПДВ			

Продовження таблиці 5.1

1	2	3	4
3 Відображено вартість вантажно-розвантажувальних робіт, виконаних сторонніми організаціями			3000
4 Відображено суму податкового кредиту з ПДВ на вартість вантажно-розвантажувальних робіт			
5 Нараховано заробітну плату власним працівникам підприємства, зайнятим вантажно-розвантажувальними роботами			5000
6 Нарахування на заробітну плату вантажників лісу			
7 Відображено вартість інформаційних послуг із пошуку лісу			800
8 Відображено податковий кредит із ПДВ на вартість інформаційних послуг			
9 Відображено вартість транспортних послуг із доставлення лісу на склад сторонніми організаціями			1500
10 Відображено податковий кредит із ПДВ на вартість транспортної послуги			
11 Нараховано заробітну плату за поставлення лісу			1500
12 Нарахування на заробітну плату експедитора			
13 Нараховано заробітну плату водіям за поставлення лісу			2000
14 Нарахування на заробітну плату водіям			
15 Відображено вартість розпилювання лісу та його сушіння власними силами: - заробітна плата; - нарахування на заробітну плату			5000
16 Сплачено з поточного рахунка постачальнику вартість придбаного лісу			
17 Сплачено з поточного рахунка транспортно-заготівельні витрати			

Завдання 5.3. Зареєструвати наведені господарські операції в ЖРГО, вказати первинні документи, на підставі яких вони зареєстровані, і документи, що повинен оформити бухгалтер після здійснення операції. Визначити суми до господарських операцій, розрахувати фінансовий результат і визначити кореспонденцію рахунків до зареєстрованих господарських операцій.

Дані для виконання

На складі підприємства виявлено нестачу палива на суму 5000 грн, зокрема в межах норм звичайного збитку на 1000 грн. Зробити відшкодування у двократному розмірі на винну особу та утримати із заробітної плати суму відшкодування.

Завдання 5.4. Необхідно:

- 1) скласти кореспонденцію рахунків;
- 2) визначити суми до певних операцій (таблиця 5.2).

Таблиця 5.2 – Журнал реєстрації господарських операцій

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн
	дебет	кредит	
1	2	3	4
1 Отримано пиломатеріали від постачальника			2300
2 Відображено розрахунки за податковим кредитом із ПДВ			
3 Відображено вартість наданих послуг із перевезення пиломатеріалів			32
4 Відображено податковий кредит із ПДВ на вартість наданих послуг			
5 Сплачено постачальнику з поточного рахунка за пиломатеріали			276
6 Сплачено автотранспортному підприємству за надані послуги з перевезення пиломатеріалів			

Продовження таблиці 5.2

1	2	3	4
7 Придбані канцелярські та інші господарські товари за авансовим звітом			0,342
8 Відображено податковий кредит із ПДВ на вартість придбаних канцелярських товарів			
9 З каси видано підзвітній особі за видатковим касовим ордером			
10 Проведено передоплату за матеріали, у т. ч. ПДВ			270
11 Отримано пиломатеріали від постачальника			227
12 Відображено податковий кредит із ПДВ			
13 Придбані малоцінні швидкозношувані предмети (МШП) із терміном експлуатації менше року за авансовим звітом			8
14 Відображено податковий кредит із ПДВ			
15 Виписано накладну вимогу на відпускання зі складу підприємства у виробництво пиломатеріалів			22,88
16 Списано мийні засоби на утримання виробничого приміщення			0,2
17 Списано канцелярські товари			0,182
18 Передано в експлуатацію спецодяг і спецвзуття			5,25

Завдання 5.5. Підприємство придбало та оплатило протягом першого кварталу поточного року 86 кг фарби:

- 20.01 - 40 кг за ціною 55 грн за 1 кг (без ПДВ);
- 24.02 - 32 кг за ціною 56 грн за 1 кг (без ПДВ);
- 1.03 - 14 кг за ціною 60 грн за 1 кг (без ПДВ).

Реалізовано 10 квітня 58 кг фарби сторонній організації за ціною 76 грн (з ПДВ).

Необхідно:

1) відобразити на рахунках бухгалтерського обліку придбання та реалізацію фарби. При цьому для вибуття фарби використовувати методи ФІФО; середньозважений;

2) розрахувати фінансовий результат від реалізації фарби, використовуючи три методи з відображенням операцій на рахунку 79 «Фінансовий результат»;

3) підрахувати кінцеве сальдо за рахунком 20 «Виробничі запаси».

Для самостійного виконання

Завдання 5.6. Підприємство ТОВ «Дубок» доставило виробничих запасів за квітень 201х р. сторонньою транспортною організацією на суму 25 000 грн. Дані бухгалтерського обліку з руху виробничих запасів і про залишки транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ) на початок квітня наведені в таблиці 5.3.

Таблиця 5.3 – Дані для виконання завдання 5.6

Зміст	Вартість запасів, тис. грн	ТЗВ, тис. грн
1 Залишок на початок місяця (01.04.201х р.)	15	3
2 Поступило за місяць (квітень)	25	10
3 Вибуло за місяць (квітень)	9	
4 Залишок на кінець місяця на 30.04.201х р.		

На підприємство транспортна організація доставила:

- дошку (дуб) 60 мм у кількості 2 куб. м на суму 18 000 грн (без ПДВ);

- дошку (ясень) 30 мм - 5 куб. м на суму 7000 грн (без ПДВ).

Необхідно:

- 1) розрахувати транспортно-заготівельні витрати, які включено у вартість виробничих запасів, які вибули;
- 2) транспортні витрати на доставлення дошок;
- 3) вартість виробничих запасів з урахуванням транспортно-заготівельних витрат. Результати розрахунків оформити в таблиці 5.4.

Таблиця 5.4 – Розрахунок вартості виробничих запасів

Найменування виробничих запасів	Договірна вартість запасів (без ПДВ)	Сума (із ПДВ)	Вартість запасів з урахуванням ТЗВ

Завдання 5.7. Торговельне підприємство «Ростик» доставляє запаси стороннім транспортом. Облік транспортно-заготівельних витрат із придбання запасів ведеться на окремому субрахунку (таблиці 5.5, 5.6).

Таблиця 5.5 – Дані про рух запасів за березень 202х р.

Вихідні дані	Вартість запасів, тис. грн	Транспортно-заготівельні витрати, тис. грн
Залишок на початок місяця	100	15
Надійшло за місяць	400	65
Вибуло за місяць разом, у т. ч.:	450	
• реалізовано	440	
• виявлено нестачу запасів	10	
• залишок на кінець місяця		

Таблиця 5.6 – Журнал господарських операцій

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн
	дебет	кредит	
1 Отримано запаси від постачальника			
2 Відображена сума податкового кредиту з ПДВ			
3 Витрати на транспортування			
4 Відображена сума податкового кредиту з ПДВ			
5 Списана собівартість реалізованих запасів			
6 Списані транспортно-заготівельні витрати			
7 Списана нестача запасів			
8 Списані транспортно-заготівельні витрати			

Необхідно:

- 1) визначити середній відсоток транспортно-заготівельних витрат;
- 2) визначити суму транспортно-заготівельних витрат, яку відносять до запасів, що вибули;
- 3) скласти бухгалтерські операції з надходження та вибуття запасів і вказати суми.

Завдання 5.8. Необхідно:

- 1) визначити собівартість запасів із використанням таких методів: середньозваженої собівартості та ФІФО;
- 2) визначити вплив на прибуток різних методів оцінювання запасів (таблиця 5.7).

Таблиця 5.7 – Вихідні дані про рух виробничих запасів за березень 201х р.

Дата	Показник	Кількість одниць	Ціна за одиницю, грн
01.03.202х р.	Залишок на початок місяця	15	10
14.03.202х р.	Придбано	15	12
17.03.202х р.	Продано	10	20
24.03.202х р.	Придбано	17	13
29.03.202х р.	Продано	12	20

Результати розрахунків оформити в таблиці 5.8.

Таблиця 5.8 – Вплив на прибуток різних методів оцінювання запасів, грн

Показник	Середньозважена собівартість		ФІФО
	за кожною операцією вибуття	загалом за місяць	
1 Виторг від реалізації (22 од.)			
2 Залишок на початок місяця			
3 Придбано			
4 Залишок на кінець місяця			
5 Собівартість реалізованих запасів			
6 Валовий прибуток			
7 Операційні витрати			
8 Прибуток до оподаткування			
9 Податок на прибуток			
10 Чистий прибуток			

Завдання 5.9. Користуючись наведеними нижче даними та реквізитами підприємства за довільною формою заповнити такі первинні документи:

- 1) прибутковий ордер;
- 2) акт приймання;

- 3) лімітно-забірну картку;
- 4) вимогу;
- 5) картку складського обліку матеріалів;
- 6) довіреність;
- 7) журнал реєстрації довіреностей;
- 8) акт на списання МШП.

Додаткові дані

Від бази постачання за рахунком № 127 на склад надійшли матеріали: швелер № 10 (номенклатурний номер 101006, ціна 529 грн/т) – 60 т; чавун ЛК-15 (номенклатурний номер 101007, ціна 623 грн/т) – 54 т; сталь кругла 80 мм (номенклатурний номер 101002, ціна 400 грн/т) – 37 т.

За залізничною накладною № 42314 від заводу «Барвник» надійшла оліфа (номенклатурний номер 105005, ціна 12 грн). Вага за накладною – 3150 кг, фактично – 3040 кг. Рахунок від постачальника не отримано.

Заготівельному цеху (№ 1) на вироблення деталей верстата Т-50 (замовлення 204006) встановлено ліміт за сталлю тонколистовою 2 мм (номенклатурний номер 101004, ціна 9000 грн) – 24,5 т. Зі складу відпущено: 2 березня – 5 т; 7 березня - 4,5 т; 10 березня – 8 т; 12 березня – 2,5 т; 15 березня – 4 т. На склад 20 березня повернуто 3 т. Матеріали зі складу відпустив Коваленко К. О., одержав Марченко М. О.

На ремонт будівлі заводууправління відпущено: оліфу (номенклатурний номер 105005, ціна 12 грн) – 24 кг; білило (номенклатурний номер 105001, ціна 4 грн) – 8,7 кг; фарбу зелену (номенклатурний номер 105002, ціна 8 грн) – 8,5 кг. Матеріали відпустив Коваленко К. О., одержав Тополенко Т. О.

На складі № 3 залишок сталі кутової 20x20 мм (номенклатурний номер 102005, ціна 200,00 грн/кг) на початок місяця складає 320 кг.

Протягом місяця одержано від ТЗОВ «Металозбут» 4 січня 150 кг; 13 березня – 250 кг. Відпущено:

а) механічному цеху № 1:

- 6 березня - 300 кг;
- 18 березня - 100 кг;

б) механічному цеху № 2:

- 10 березня - 150 кг;
- 25 березня - 120 кг.

Від металургійного комбінату надійшла сталь кутова 20x20 мм (номенклатурний номер 101005, ціна 500 грн/т) – 45 т. Сталь за довіреністю одержав Тополенко Т. О.

У жовтні поточного року придбано бланки довіреностей загальною вартістю 120 грн. Вартість одного бланка – 1,20 грн. У листопаді поточного року використано 16 бланків довіреностей, у грудні – 14 бланків.

Прийнято для списання від працівників цеху № 1 штангенциркулі (номенклатурний номер 227005) 6 шт. за ціною 8,50 грн/шт., електродрилі (номенклатурний номер 225326) 2 шт. за ціною 92,50 грн/шт., лампи паяльні (номенклатурний номер 225308) 5 шт. за ціною 10 грн/шт., інші прилади та знаряддя (умовно 90 предметів) на суму 244 грн.

6 Витрати виробництва готової продукції та її облік

Завдання 6.1. Дати відповіді на запитання.

- 1 З яких елементів складається собівартість реалізованої продукції?
- 2 Які витрати належать до прямих матеріальних?
- 3 Що розуміють під прямими витратами на оплату праці?
- 4 Як класифікують загальновиробничі витрати?
- 5 Які особливості включення до виробничої собівартості загальновиробничих витрат?
- 6 За якими елементами класифікують витрати?

- 7 Які класифікаційні групи витрат ви знаєте?
- 8 Які витрати не включено до виробничої собівартості?
- 9 З якою метою організовано облік виробництва?
- 10 Які етапи визначення собівартості промислової продукції?
- 11 Що таке калькуляція?
- 12 У розрізі яких статей складають розрахунок собівартості?
- 13 Які методи обліку витрат і калькулювання вам відомі?
- 14 Яка організація виробництва передбачає застосування попередільного методу обліку витрат?
- 15 Які варіанти має попередільний метод обліку витрат?
- 16 У чому особливості позамовного методу?
- 17 У якому розрізі ведеться аналітичний облік виробництва?
- 18 Що таке місце виникнення витрат?
- 19 З яких цехів складається виробнича структура підприємства?
- 20 Яке призначення основних цехів на підприємстві?
- 21 Які види допоміжних виробництв вам відомі?
- 22 Які особливості визначення собівартості послуг допоміжних виробництв?
- 23 З якою метою допоміжні виробництва поділяють на прості та складні?
- 24 Які витрати належать до прямих, непрямих.
- 25 Як визначають фактичну собівартість готової продукції, виробленої в цехах основного виробництва?
- 26 Які бухгалтерські проводки складають для відображення витрат на виробництво? Які первинні документи при цьому застосовують?

Завдання 6.2. Зареєструвати наведені господарські операції в ЖРГО, вказати первинні документи, на підставі яких вони зареєстровані, і документи, що повинен оформити бухгалтер після здійснення операції.

Визначити кореспонденцію рахунків до зареєстрованих господарських операцій.

Господарські події:

1 Акцептовано рахунок комунального підприємства за послуги, надані для основного виробництва.

2 Повернуто з виробництва на склад невикористане пальне.

3 Виявлено нестачу незавершеного виробництва в цеху основного виробництва.

4 Списано на вартість продукції основного виробництва суми незадоволених претензій.

5 Нараховано амортизацію основних засобів загальновиробничого призначення.

6 Списано вартість послуг парокотельного цеху на собівартість продукції (робіт, послуг) інших допоміжних виробництв.

7 Оприбутковано на склад готову продукцію з цехів основного виробництва.

8 Списано на собівартість продукції загальновиробничі витрати.

9 Здійснено відрахування на соціальні заходи на заробітну плату керівника підприємства.

10 Акцептовано рахунок інших організацій за послуги, надані для основного виробництва.

11 Оплачено з підзвітних сум витрати на виготовлення інструменту в допоміжних цехах.

12 Оприбутковано на склад зворотні відходи з основного виробництва.

13 Оплачено послуги, надані для основного виробництва з акредитива.

14 Нараховано заробітну плату працівникам-відрядникам.

15 Відображено виробничу собівартість наданих стороннім організаціям послуг, вироблених цехами допоміжних виробництв.

16 Витрачено матеріали на потреби допоміжних виробництв.

17 Проведено дооцінку незавершеного виробництва.

Завдання 6.3. ТОВ «Папа Карло» виготовляє та реалізує столи і стільці.

Необхідно:

- 1) скласти кореспонденцію рахунків за операціями (таблиця 6.1);
- 2) відкрити рахунки синтетичного обліку;
- 3) зробити рознесення за рахунками;
- 4) підрахувати обороти і кінцеве сальдо за кожним рахунком;
- 5) визначити фінансовий результат;
- 6) скласти оборотну відомість.

Вихідні дані

Залишки за рахунками: 10 – 250 000 грн; 12 – 52 000 грн; 131 – 75 300 грн; 133 – 12 000 грн; 20 – 16 530 грн; 22 – 8 600 грн; 26(А) – 9 400 грн; 30 – 100 грн; 31 – 670 грн; 36 – 10 000 грн; 40 – 200 000 грн; 43 – 32 000 грн; 60 – 8 000 грн; 63 – 20000 грн.

Таблиця 6.1 – Журнал господарських операцій

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	дебет	кредит	
1	2	3	4
1 Відпущено матеріали:			
а) на виготовлення:			
- столів;			2616
- стільців;			3924
б) обслуговування виробництва;			9500
в) а загальногосподарські потреби			320

Продовження таблиці 6.1

1	2	3	4
2 Нараховано знос: а) на обладнання, використовуване для виготовлення готової продукції; - столів; - стільців; б) приміщення цеху; в) основних засобів загальногосподарського призначення			8500 7600 9800 4200
3 Нарахована амортизація нематеріальних активів адміністративного призначення			4400
4 Прийнято до сплати рахунок енергодільниці за використану для потреб виробництва електроенергію			1600
5 Списано МШП: а) на потреби виробництва; - столів; - стільців б) загальновиробничі потреби			1200 1850 720
6 Нарахована заробітна плата: а) працівникам, зайнятим виготовленням: - столів; - стільців; б) майстрам цеху; в) апарату управління			1760 2640 3100 1800
7 Проведено нарахування органам страхування на заробітну плату: а) працівників, зайнятих виготовленням: - столів; - стільців; б) майстрів цеху; в) апарату управління			
8 Видано підзвіт із каси підприємства на господарські потреби начальнику цеху Петрову М. В.			100
9 Нарахована орендна плата за приміщення цеху			1200

Продовження таблиці 6.1

1	2	3	4
10 Оприбутковано на склад канцелярські товари від підзвітної особи Петрова М. В.			100
11 Списано на загальногосподарські потреби канцелярські товари			45
12 Списано адміністративні витрати на фінансовий результат			
13 Списано суму загальновиробничих витрат на собівартість продукції - столів; - стільців			
14 Оприбуткована готова продукція на склад – 50 стільців і вісім столів			
15 Подано рахунок покупцю за реалізовану продукцію			42000
16 Відображено податкове зобов'язання з ПДВ			
17 Списано собівартість реалізованої готової продукції – 40 стільців			
18 Списано собівартість реалізованої готової продукції на фінансовий результат			
19 Списано дохід від реалізації готової продукції на фінансовий результат			
20 Нараховано податок на прибуток			
21 Списано податок на прибуток на фінансовий результат			
22 Відображено нерозподілений прибуток			

Завдання 6.4. На основі даних (таблиця 6.2) зробити розподіл загальновиробничих витрат, а також визначити величини розподілених і нерозподілених постійних накладних витрат.

Розрахунок розподілу загальновиробничих витрат провести в таблиці 6.3.

Таблиця 6.2 – Вихідні дані для розрахунку загально виробничих витрат

Показник	Сума
1 База розподілу в умовах нормальної потужності, од. продукції	2000
2 База розподілу в умовах фактичної потужності, од. продукції	1800
3 Частина змінних накладних витрат, %	80
4 Частина постійних накладних витрат, %	20
5 Загально виробничі витрати, грн	2350

Таблиця 6.3 – Розрахунок розподілу загально виробничих витрат

Показник	Разом	На одиницю бази розподілу	Включення загально виробничих витрат	
			Витрати на виробництво продукції, робіт, послуг (рах. 23), грн	Собівартість реалізованої продукції, робіт, послуг (рах. 90), грн
1 База розподілу за нормальної потужності, од. продукції		X	X	X
2 Загально виробничі витрати за нормальної потужності, грн, з них: - змінні; - постійні			X X	X X
3 База розподілу за фактичної потужності, од. продукції		X	X	X
4 Фактичні загально вироб- ничі витрати, грн: змінні; постійні: - постійні розподілені - постійні нерозподілені		X X X X	X X	X X

Для самостійного виконання

Завдання 6.5. Відкрити рахунки синтетичного та аналітичного обліку на 1 січня поточного року.

1 Скласти кореспонденцію рахунків за господарчими операціями за січень.

2 Записати операції на рахунки, розрахувати сальдо на 31 січня поточного року.

3 Скласти оборотні відомості за синтетичними та аналітичними рахунками за січень.

4 Скласти баланс на підставі залишків на початок і кінець місяця.

Вихідні дані наведено в таблиці 6.4.

Таблиця 6.4 – Залишки на рахунках на 1 січня поточного року

Номер рахунка	Сума, тис. грн
10	955,0
20	183,0
23	280,0
26	222,0
31	300,5
37	52,5
34	2,3
60	180,0
44	798,0
40	1007,3
63	10,0

Господарчі операції за січень поточного року:

1 Отримана з основного виробництва готова продукція: чоловіча куртка – 4 шт.; підліткова куртка – 4 шт.

2 Нарахована зарплата працівникам основного виробництва – за пошиття чоловічої куртки – 2500 грн, за пошиття підліткової куртки – 1500 грн.

3 Нараховано ЄСВ (22 %) від фонду оплати праці працівників основного виробництва - ?

4 Витрачена сировина для потреб основного виробництва – для пошиття чоловічої куртки – 10000 грн, підліткової куртки – 7200 грн.

5 Нарахована амортизація на швейні машини, які використовують для пошиття чоловічої куртки, – 2800 грн, підліткової куртки – 2200 грн.

6 Отримана готова продукція : чоловіча куртка – 3 шт.; підліткова куртка – 8 шт.

7 Погашена заборгованість: а) з банківської позики – 15500 грн; б) магазину – 4800 грн.

8 Одержані матеріали від оптової бази – 12000 грн.

9 Розраховалися з оптовою базою – 5200 грн.

10 Отримано аванс від покупців – 45000 грн.

11 Відвантажено готову продукцію покупцю (сім підліткових курток) – 24000 грн.

12 Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ - ? грн.

13 Списано собівартість реалізованої продукції – сім підліткових курток - ? грн.

14 Списано дохід на фінансовий результат - ? грн.

15 Списано собівартість реалізації на фінансовий результат - ? грн.

16 Нараховано податок на прибуток - ? грн.

17 Списано податок на прибуток на фінансовий результат - ? грн.

18 Визнано чистий прибуток від реалізації продукції - ? грн.

19 Проведено залік заборгованостей.

Розшифрування рахунків наведено в таблицях 6.5, 6.5.

Таблиця 6.5 – Розшифрування залишку на рахунку 26

Рахунок	Одиниця виміру	Собівартість, грн	Кількість
Чоловіча куртка	шт.	3000	50
Підліткова куртка	шт.	800	90

Таблиця 6.6 – Розшифрування залишку на рахунку 63

Рахунок	Сальдо початкове, грн	
	Д	К
Магазин	-	4800
Оптова база		5200

7 Облік дебіторської заборгованості

Завдання 7.1. Дати відповіді на запитання.

- 1 За яким НП(С)БО ведеться облік дебіторської заборгованості?
- 2 Що таке дебіторська заборгованість?
- 3 Класифікація дебіторської заборгованості.
- 4 Визнання дебіторської заборгованості.
- 5 Які рахунки призначені для обліку дебіторської заборгованості?
- 6 Поняття векселя.
- 7 Класифікація векселів.
- 8 Сумнівний борг.
- 9 Безнадійна дебіторська заборгованість.

Завдання 7.2. Зареєструвати наведені господарські операції в ЖРГО, вказати первинні документи, на підставі яких вони зареєстровані, і документи, що повинен оформити бухгалтер після здійснення операції. Визначити кореспонденцію рахунків до зареєстрованих господарських операцій.

Господарські події:

- 1 Подано рахунок покупцю за реалізовану продукцію.
- 2 Отримано простий вексель від покупців.
- 3 Погашено вексель із поточного рахунка.

- 4 Видано під звіт із каси.
- 5 Видано під звіт із поточного рахунка.
- 6 Надійшли грошові кошти на поточний рахунок від інших дебіторів.
- 7 Створено резерв сумнівних боргів.
- 8 Віднесена нестача запасів на винну особу.
- 9 Списана безнадійна дебіторська заборгованість за рахунок резерву сумнівних боргів.
- 10 Подано претензію постачальникам.

Завдання 7.3. На підставі наведеної кореспонденції розрахунків (таблиця 7.1) сформулювати зміст господарських операцій і вказати первинні документи, до них оформлені.

Таблиця 7.1

Кореспонденція рахунків		Зміст господарської операції
Дебет	Кредит	
1	2	3
36	311	Перераховані грошові кошти покупцям із поточного рахунка
371	301	
311	361	
34	36	
31	34	
31	377	
38	36	
375	716	
374	311	
303	301	
94	36	
94	38	
372	301	

Продовження таблиці 7.1

1	2	3
92	372	
94	38	
31	375	
374	64	
94	374	

Завдання 7.4. Підприємство реалізувало продукцію покупцю на суму 10000 грн з ПДВ. У забезпечення дебіторської заборгованості одержано вексель терміном на три місяці номінальною вартістю 10000 грн зі ставкою 16 %. Собівартість реалізованої готової продукції – 8000 грн. Скласти журнал господарських операцій (таблиця 7.2), відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку та визначити суми за операціями.

Таблиця 7.2

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	дебет	кредит	
1 Реалізовано продукцію покупцям			
2 Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ			
3 Списано собівартість реалізованої готової продукції			
4 Отримано простий вексель			
5 Нараховано відсотки за вексель			
6 Отримано відсотки на поточний рахунок			
7 Погашено вексель			

Список літератури

1 Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV, ред. від 14.01.2012 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

2 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Положення Мінфіну України від 31.01.1999 р. № 87, ред. від 10.01.2012 р., підстава з1556-11. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0391-99>.

3 План рахунків активів, зобов'язань, капіталу і господарських операцій підприємств і організацій України: Наказ Мінфіну України від 30.11.1999 р. № 291, зі змінами від 09.12.2011 р. № 1591. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.

4 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби: Положення Мінфіну України від 27.04.2000 р. № 92, ред. від 10.01.2012 р., підстава з1556-11. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.

5 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: Положення Мінфіну України від 18.10.1999 р. № 242, ред. від 10.01.2012 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>.

6 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Положення Мінфіну України від 20.10.1999 р. № 246, ред. від 10.01.2012 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.

7 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Положення Мінфіну України від 20.10.1999 р. № 246, ред. від 10.01.2012 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.

8 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доход»: Положення Мінфіну України від 29.11.1999 р. № 290, ред. від 10.01.2012 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.

9 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Мінфіну України від 31.12.1999 р. № 318, ред. від 10.01.2012 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

10 Податковий кодекс України: від 02.12.2010 р. № 2755-IV, зі змінами та доповненнями від 28.04.2012 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

11 Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник. Вид. 3-тє, доп. і перероб. Київ: Алерта, 2008. 925 с.

12 Сук Л. К., Сук П. Л. Фінансовий облік: навч. посіб. для дистанц. навч. для студ. ВНЗ. Київ: Університет «Україна», 2007. 453 с.

13 Чебанова Н. В., Єфіменко Т. І. Фінансовий облік: підручник. Київ: Вид. центр «Академія», 2007. 704 с.

14 Фінансовий облік: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко, І. Ю. Кравченко, Г. А. Ямборко. Київ: Лібра, 2005. 976 с.

Інформаційні ресурси

- 1 <http://www.portal.rada.gov.ua>.
- 2 <http://www.minfin.gov.ua>.
- 3 <http://www.ifac.org>.
- 4 <http://www.iasb.org>.
- 5 Журнал «Бухгалтерський облік і аудит».
- 6 Журнал «Бухгалтерія».
- 7 Щотижневик «Баланс».
- 8 Харківська наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка (м. Харків, пров. Короленка, 18).
- 9 Бібліотека УкрДУЗТ (м. Харків, майдан Феєрбаха, 7, корп. 2).

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

та завдання для практичних занять і самостійної роботи з дисципліни

«Фінансовий облік 1»

Відповідальний за випуск Кірдіна О. Г.

Редактор Ібрагімова Н. В.

Підписано до друку 26.03.2025 р.

Умовн. друк. арк. 3,25. Тираж . Замовлення № .

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейєрбаха, 7.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.